

Inleiding

Wat hebben Barack Obama en Volodymyr Zelensky gemeen? Het zijn beiden bestuurders, maar óók leiders. Leiders die weten hoe ze een visie moeten verkondigen en hoe ze mensen aan zich kunnen binden. Ze zijn zich bewust van hun macht en uitstraling en beseffen maar al te goed wat de gevolgen kunnen zijn van hun retoriek. Ze verkondigen hun boodschap met een zodanige timing en inhoud dat het anderen inspireert en overhaalt tot daden. Als aanstormend leider, bestuurder of manager kan het een enorme zoektocht zijn om in elke situatie te weten tot hoever je macht reikt en waar je wel en niet over gaat. Het betekent constant balanceren op verschillende leiderschapsstijlen ⁽¹⁾.

Maar mijn intentie is niet om een bloemlezing te houden over verschillende vormen van leiderschap. Dit boekje gaat over meer. Het gaat over hoe je als leider – of in dit geval bestuurder – op praktische wijze je roer recht houdt bij verwachte én onverwachte problemen. De bestuurder staat daarvoor – soms letterlijk – aan het roer. Dat is zijn of haar taak. Want besturen is sturen, zo simpel lijkt het te zijn.

Maar een beetje bestuurder die vanuit zijn of haar positie de organisatie bekijkt weet dat het niet zo simpel ligt. De bestuurder of leider moet opereren in een complexe, strategische en bij tijd en wijle heel dynamische omgeving, waar tal

van onverwachte situaties zijn of haar pad kruisen. Met medewerkers die hun eigen sores hebben en waarvan de neuzen soms alle kanten op wijzen, behalve de goede.

Wat zou het dan mooi zijn als een (aankomend) bestuurder, leider of manager enkele praktische tips zou krijgen. Een handleiding die zich van andere managementboeken onderscheidt door eenvoud en duidelijkheid en is geschreven in de vorm van storytelling. Een boekje in heldere taal met logisch te volgen beslissingen voor complexe situaties. Een boekje dat nu eens niet is geschreven door een succesvol leider of een ervaren manager, maar door een adviseur die vanaf de zijlijn meemaakt hoe bestuurders zich ontwikkelen, maar zich ook vreselijk in de nesten werken.

Wat dit boekje bijzonder maakt, is dat er een vergelijking wordt gemaakt met het besturen van een schip. Een schip is als een kleine organisatie op zich. Het brengt je van situatie A naar situatie B en is onderdeel van een groter geheel. Elk goed bedrijf of instelling heeft een missie, een visie en een strategie. Vervolgens doelen en subdoelen. Een goed bestuurder moet ervoor zorgen dat deze processen zo goed en efficiënt mogelijk verlopen en dat de afgesproken doelen worden behaald. De goede dingen goed doen om de spreekwoordelijke Coveyaanse ladder tegen de juiste muur te kunnen plaatsen ⁽²⁾.

Degene die voor de koers en de behouden aankomst van een schip verantwoordelijk is, is de onbetwiste leider op het schip: de kapitein. In ons verhaal is die verantwoordelijkheid weggelegd voor Felicia. Zij bepaalt de koers, maar moet hierin ook vaak bijsturen. Soms moet ze alle zeilen bijzetten om tegen de stroom te kunnen ingaan. Dat betekent af en toe bakzeil halen, de bakens verzetten, of scherp aan de wind zeilen. Maar haar belangrijkste taak is om de bemanning een prettige werkomgeving te bieden en ze daarmee binnenboord te houden. Dat kan ze, in dit boekje, als geen ander. Het is haar verantwoordelijkheid dat ze niet aan lagerwal raken, maar door goede beslissingen juist in veilige haven aankomen. Ze bepaalt met haar gedrag voor een groot deel de stemming aan boord. En dat is noodzaak. Ze zijn op elkaar aangewezen. Met zijn allen zorgen ze ervoor dat het schip met zijn belangrijke vracht en missie in goede staat blijft doorvaren en de bestemming op tijd wordt bereikt.

Herkenbaar?

Lees dan snel verder en verbaas je over de vele gelijkenissen tussen het besturen van een organisatie en het besturen van een schip. Deze analogie helpt je om vanuit een ander perspectief moeilijke beslissingen te vereenvoudigen, de organisatie op orde te hebben en daarmee rust in je hoofd te brengen. Het is niet voor niets dat pionierende Nederlanders zoveel zakelijk succes hadden, zowel op zee als op het land. Als goede zeevaarder wist je hoe je een schip moesten besturen,